

ÅRSPLAN FOR NYBU BARNEHAGE

2024 – 2025

Årsplanen og virksomhetsplanen skal sees i sammenheng med hverandre, og de er i fellesskap våre styringsverktøy, arbeidsredskap og dokumenterer barnehagens felles valg og begrunnelser. Årsplanen gjelder for hvert enkelt barnehageår, og vil være utgangspunkt for den enkelte avdelingens mål og innhold i periodeplaner året gjennom. Den vil også gi dere lesere innsikt gjennom bilder i hvordan vi i Nybu Barnehage arbeider.

Vi håper den benyttes og er til glede!

«MED SKOGEN SOM LEKEPLASS»

Dette er vårt motto nettopp fordi vi vil bidra til at barn blir glade i naturen. At barn får erfaringer med naturen som gjør at de fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til alle årstidene. Som barnehage skal vi legge til rette for at barna får et mangfold av naturopplevelser og opplever naturen som en god arena for lek og læring. Nysgjerrighet på naturvitenskapelige fenomener, opplevelsen av tilhørighet til naturen, og erfaringer med teknologi og redskaper blir viktig for oss å legge til rette for. Skogen er en yndet og god lekeplass for barn, og vi ønsker å gi barna en allsidig hverdag med stor vekt på uteliv gjennom våre fire årstider hvor leken er og skal være sentral. Skogen som lekeplass forandrer seg med årstidene og byr alltid på muligheter for spennende lek, aktiviteter, og uante bevegelsesmuligheter. Den viktigste læringen ute skjer gjennom samtaler, observasjoner og undring. Studier viser at barn som leker mye i utfordrende og uforutsigbare naturmiljøer, oppøver en god romorienteringsevne. Det antas at lek i naturen, inkludert risikofyllt lek, er aktiviteter hvor barn får erfaringer og trening i perseptuell kompetanse som dybde-, form-, størrelses- og bevegelsesoppfatning.

Hvordan barna på de ulike avdelingene får kjennskap og erfaringer gjennom skogen som lekeplass vil være ulikt og vil legges til rette gjennom progresjon. Nedenfor vil avdelingene beskrive litt av hvordan de legger til rette for ulike opplevelser, erfaringer, lek og læring utfra barnas alder.

Blåbæra:

Summen av tusenvis av ubevisste spørsmål mens barna observerer skaper gradvis forståelse av verden rundt dem. Det å være ute gir ikke bare kunnskap om planter og dyr, men i naturen får barna motorisk læring og trening i å utfolde seg i uorganisert kreativitet. Viktigst av alt er mestringsfølelsen det gir når barna balanserer, klatrer, bestiger, og forserer.

På Blåbæra handler det først og fremst om å bli glad i å være ute, ta korte turer i og nær barnehagen. En tur for oss kan være opp til grillhytta, og vår lille skog der. Det kan være å vandre ut av porten opp i tverrløypa. Turene vil bli lenger ettersom barna blir større og mestrer mer. Vi samarbeider tett med Eplekartan på turdagen for de barna som trenger mere utfordringer.

Målet med turen kan blant annet være:

- Sansetur – der vi blant annet kan føle på barken, lukte på blomstene, lytte til fuglesang, og se på insekter.
- Samle skatter som blader, kongler, pinner, og steiner. En fin måte å bli kjent med naturen på
- Hinderløyper - naturen gir oss mange naturlige hinderløyper med stokker og steiner som barna kan balansere på, klatre over og under. Vi får brukt hele kroppen!
- Lek med vann – vi har små bekker og dammer som vi kan utforske.
- Bygge og lage noe med pinner, kongler, og blader. Det skaper kreativitet, og vi får brukt finmotorikken vår.
- Vi observerer og undrer oss over årstidene – høst, vinter, vår og sommer. Hva skjer? Hva lukter det?

Det viktigste er allikevel å være til stede her og nå; undre oss sammen og sanse alt nærmiljøet vårt har å by på!

Eplekartan:

På Eplekartan legger vi stor vekt på uteliv både på uteområdet vårt og på turer i nærmiljøet, og vi er bevisste på det å bruke naturen og skogen som leke- og læringsarena. Dette gir barna nyttige sanseopplevelser, styrker motorikken og gir et godt samhold.

Barnehagens uteområde innbyr til allsidig lek hvor barna får brukt kroppen sin på ulikt underlag gjennom året. I nærmiljøet får vi naturen tett på oss, og opplever og lærer mye. På turer er det rom og tid for at barna kan stoppe opp og undersøke det som interesserer dem.

Vi skal følge med på hva som skjer i naturen i løpet av året og barna skal lære seg å se forandringene gjennom de ulike årstidene. Her tar vi i bruk sansene våre og vi skal undre oss sammen med barna over det vi ser, oppdager og erfarer. Det skal skape nysgjerrighet og lysten til å lære mer.

I barnehagen snakker vi om det som skjer ute i naturen. Når vi er på turer ser og opplever vi ulike ting som vi tar det med oss tilbake til barnehagen. På denne måten lærer barna mye og blir mer oppmerksomme. Vi kan oppleve å se dyr, spor av dyr, ulike småkryp og forskjellige blomster og planter.

Vi ønsker at skogen skal være et sted som barna setter pris på å være. Et sted der barna kan leke fritt. Å komme tilbake til de samme stedene over tid gjør at barna tar opp igjen lek de har hatt før. Lek i skogen vil også bidra til at barna blir glade i naturen og dermed også lærer seg å ta vare på den og det som lever i den.

Lek med naturmaterialer er bra for fantasien; det å finne steiner og kongler som kan være noe annet er spennende, eller å sette seg på et vindfelt tre og fly til Syden.

Å ha samlingsstund utendørs gir en annen stemning på mange måter. Der blir naturen rommet, og lys og lyd blir annerledes. En fortelling oppleves på en annen måte. I skogen kan vi også finne forskjellige ting vi kan bruke til å lage lyd og rytmer.

På utedager tar vi med oss matpakka ut og det er viktig at barna skal få oppleve den samme roen som vi har ved måltidet inne. Vi har som mål å tilberede enkel mat ute en gang iblant slik at barna kan få med seg den gode opplevelsen det gir.

Vi ser fordelen med å gå på turer med små grupper. Opplevelsen blir en annen med færre barn og det tas hensyn til alder og ferdighet.

Å bruke kroppen sin ute, prøve ut nye ting og beherske det er positivt og gir barna mye mestringsfølelse. Barna vil ofte utfordre seg selv både i de kjente og trygge omgivelsene og på nye steder.

Tyttebæra:

I skogen har barn en naturlig arena for lek, opplevelser og læring. Naturen som lekeplass gir barna mange spennende og varierte utviklingsmuligheter. Her får de utfordringer tilrettelagt av naturen selv, og barna velger aktiviteter og gir seg selv utfordringer tilpasset mestringsnivå, trygghet og mot. Gjennom å klatre, sykle, balansere og hoppe blir barn kjent med sin egen kropp og tilværelsens muligheter.

Skogen vil bli flittig brukt gjennom hele året, på turdager og når vi har grupper. Gjennom varierte aktiviteter og årstidene vil barnehagens flotte nærområde bli flittig brukt til skiturer, aking, trugeturer, skøyter, uteuke, høsttur, klatring, balansering, sykle, barnehagens grillhytte, lån av grillhytta og naturlekeplassen til Øversveen barnehage, Åveita, Kleivbakken, bålplassen vår og vi vil også lage egne utfordrende lekemiljøer i skogen. Gjennom flittig bruk av skogen ønsker vi å gi barna gode opplevelser, erfaringer og glede som forhåpentligvis vil følge barna videre i livet. Aktiviteter som å lage mat på bålet, studere småkryp, plukke bær og blomster, lytte, bygge hytter og studere og undre oss sammen, voksne og barn, vil være noe av det barna vil få oppleve gjennom året på Tyttebæra.

Skogen er ett magisk sted hvor leken får blomstre og det er nok av alt. Kongler, pinner, steiner og blader ol. innbyr til allsidig lek uten kamp om den gjeveste tingen. Vennskap etableres, kreativiteten bygges, nysgjerrigheten trigges og kroppen utfordres. Vi lærer å bli glad i og ta vare på naturen rundt oss. Dette er noe av det barna får erfare ved å bruke naturen rundt oss.

GLINT FRA VÅR HVERDAG

RISIKOFYLT LEK

Alle barn søker naturlig å bli kjent med sin egen kropps muligheter og begrensninger, og det skjer gjennom å leke, prøve og erfare. «*Lek er en frivillig aktivitet der aktiviteten i seg selv er viktigere enn målet, den er drevet av indre motivasjon hos den som leker, og det er den/de som leker som har kontrollen over situasjonen*» (Bateson, 2005; Lillemyr, 2021). Lek er barnas primære væremåte. Gjennom leken blir barna kjent med seg selv og hva de er i stand til å klare. Mye av barns lek handler om å overskride grenser, prøve nye ting og sette seg selv på prøve, og et viktig element i leken er uforutsigbarhet. Det er gjennom å våge å ta sjansen på å kaste seg ut i lek og aktivitet barna ikke har prøvd før – å prøve og feile – at barn møter og lærer om verden. Gjennom lek søker barn risikoopplevelser og spenning. Risikofylt lek beskrives som *spennende og utfordrende lek som involverer usikkerhet og en risiko for fysisk skade* (Sandseter, 2014). For å gjenkjenne og observere risikofylt lek deles den inn i seks kategorier (Sandseter/Kvalnes, 2024):

- 1) Lek med høyde: klatre, hoppe fra høyder, balansere
- 2) Lek med fart: sykle i høy fart, aking, springe ukontrollert, rutsjing
- 3) Lek med farlig redskap: kniv, hammer, tau, øks, sag
- 4) Lek nær farlige elementer: å falle i eller inn i noe; vann, sjø, bål, stup
- 5) Lek som innebærer kamp: bryting, slåssing, fekting med stokker
- 6) Lek der barn kan forsvinne/gjemme seg: tilfeller der barn leker uten oppsyn, i skogen, uten «gjerder»

I tillegg til disse seks kategoriene har Rasmus Kleppe, som har studert risikofylt lek i alderen 1-3 år, tilført to kategorier til:

- 1) Lek som innebærer sammenstøt: krasje med sykkel i vegg etc. for lekens skyld
- 2) Overført risiko/spenning: yngre barn ser/observerer andre barn gjøre noe skummelt uten å delta selv

I Rammeplan for barnehagen står det: «Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer». I barnehagen bør barn kunne lære seg gradvis noe om sine egne muligheter og begrensninger, og dette krever et gjennomtenkt læringsmiljø som byr på utfordringer, er spennende og utviklende. Ved å få muligheter til å skaffe seg erfaringsgrunnlag med risikosituasjoner benytter barn disse erfaringene aktivt når de skal vurdere og håndtere risiko i andre situasjoner. Dessverre viser studier at barns muligheter for fri lek, spesielt utendørs og i naturomgivelser, er på en bratt synkende kurve. Vi ser at det er økende begrensninger knyttet til barns lek: barn overvåkes mer av foreldrene, leker mindre i naturområder, deltar mindre i selvorganisert lek utendørs, og barnehageansatte begynner å begrense barnas utendørs lek på grunn av sikkerhetsregler. Dersom vi aldri hadde vært villige til å ta risiko ville vi aldri ha lært å gå, springe, svømme, sykle, koke egg, kjøre bil etc. I voksen alder er vi avhengig av at vi er i stand til å tilpasse oss nye situasjoner, problemer, og håndtere utfordringer. Derfor må barn gjennom lek og aktivitet få mulighet til å utvikle realistisk følelse av risiko og få trene på å håndtere det uventede, og det er samtidig viktig at det er en naturlig progresjon i den eksponeringen.

Peter Gray fremhever lekens betydning for å utvikle indre motivasjon, lære seg å ta beslutninger, løse problemer, utøve selvkontroll og følge regler, regulere følelser, etablere vennskap og komme overens med andre og oppleve glede. Gjennom alle disse effektene fremmer lek en sunn mental helse og motstandsdyktighet overfor livets vanskelige erfaringer (Lunde og Brodal, 2024). En hypotese basert på norsk forskningsartikkel peker på at barns reduserte muligheter til risikofylt lek kan være en av årsakene til økende angsttilstander hos barn og unge. Leken gir barn en ramme der opplevelsen av angst kan håndteres, der barna har en form for indre kontroll – det er ikke omgivelsene som styrer, men barna selv. **Barnets evne til å være alene og tåle egne følelser er viktig for å bli en stabil og selvstendig voksen.** Å oppleve mestring av aktiviteter og situasjoner som i utgangspunktet oppleves skumle og man kanskje frykter litt, gir gode opplevelser av egne ferdigheter og egen kompetanse. Da bygges selvtillit og god selvoppfatning.

På denne bakgrunnen ønsker vi i Nybu å bli enda mer bevisste voksne - som veiledere og støttehjelpere - for barn i sin naturlige søken etter risikofylt lek. Vi ønsker å bidra til å jobbe med mennesket som en helhet og ser viktigheten av risikoleken i den psykososiale livsmestringen – her og nå og livet ut!

Blåbæra:

Personalet legger til rette for ulike typer risikolek for de minste. Inne har vi madrasser i ulike høyder, kasser å klatre på, noe å kripe igjennom eller over. Skal barn få tak i noe må de kanskje stå på tå, eller finne noe å skyve på som de kan klatre opp på.

De yngste barna vurderer sannsynligheten for å falle, men ikke konsekvensen. De leker med risiko ut fra sitt ståsted. De kaster seg ned på madrassene våre, de øver på hastighet (løper fram og tilbake), sammenstøt – kræsjer, løper inn i veggen, eller stikker av og gjemmer seg bort for de voksne. Vi som kjenner barna må legge til rette ut fra det enkelte barnets ståsted. Ute ser man risikolek i huska; hvor stor fart tåler jeg, og hva er nok for meg! Inn og ut av sandkassa, opp og ned fra sykler, kanter, eller kanskje en tur opp mot grillhytta, løpe eller skli ned igjen. Nøling, frykt, gledesfylt spenning, og ikke minst mestring er følelser knyttet til risikolek. De minste barna leker risikolek mer alene, og mer kortvarig enn de eldre. De observerer, leker ved siden av, og hermer.

Eplekartan:

Barn gjør nye erfaringer og opplever mestring daglig. Å bruke kroppen sin, prøve ut nye ting og beherske det er positivt og spennende. Barna vil utfordre seg selv og kjenne på egne grenser både i de kjente og trygge omgivelsene, og på nye steder. I lek både ute og inne vil de utvide grensene sine alene og sammen med andre. For barna på Eplekartan ser vi den risikofylte leken ofte daglig i blant annet: løpe i nedoverbakke, huske, teste ut farten på huska og mange lærer å huske i ståfart før de mestrer å sitte selv å ta fart, hoppe fra elementer de klatrer opp på både inne og ute, de prøver ut biler/sykler i nedoverbakke, balanserer på høye kanter/murgjerder, og de kjenner på det å tørre og våge. Det er naturlig at barn søker spenning og vil kjenne på at det kiler i magen, og det er viktig at vi voksne er støttende og veiledende i disse situasjonene. Etter hvert som barna kjenner at de mestrer vil de søke nye utfordringer i sitt eget naturlige tempo.

Tyttebæra:

Vi ser stadig mer forskning som dokumenterer at det å få lov til å utfordre seg selv og erfare risikosituasjoner, er bra for barn. Risikofylt lek er en naturlig del av barns lek og det å utforske grenser; hva de får til og hva som er mulig. Dette har positiv betydning for fysisk-motorisk utvikling og for hvordan barn etter hvert klarer å håndtere risiko.

For den praktiske hverdagen på Tyttebæra vil det si at de ulike miljøene vi oppsøker gir barna ulike utfordringer og muligheter for å utforske egne evner og mestring. Hvor høyt tør jeg å klatre, hvor bratt akebakke vil jeg skli i, hvor fort tørr jeg sykle, er denne zipplinen trygg, kan jeg sage denne greina uten å sage meg, kan jeg hoppe fra disse kassene uten å slå meg. Dette er noen av de utfordringene barna kan komme i, og som de gjennom naturlig progresjon og erfaring klarer å vurdere utfra eget mestringsnivå. Voksenrollen i barnehagen vil da være å støtte barna i deres møte med utfordringer, hjelpe dem til å ta selvstendige valg og legge til rette for utprøving i relativt trygge omgivelser. Det å slå seg, spikke seg i fingeren ol. er skader som kan oppstå, men som vil gi barna erfaring og evner til å ta egne vurderinger.

SAMLINGSSTUND

Samlingsstund er den eldste og mest tradisjonsrike aktiviteten i barnehagesammenheng. Frøbel grunnla den første barnehagen i Tyskland rundt 1840, og da utviklet det seg en tradisjon for å en gang om dagen sette seg i ring for å synge, samtale og lese sammen. Den tradisjonen ble ført videre med den frøbelske pedagogikken når den ble eksportert internasjonalt. Pedagogikken har blitt fornyet og transformert, men samlingsstunden ble med på lasset og har overlevd transformasjonen slik den er i

dag. Et inntrykk er at samlingsstund er en aktivitet som er rimelig fast forankret i barnehagen og at denne aktiviteten gjelder for alle barna uavhengig av alder. Hvor mye barnehagene rundt om vektlegger samlingsstund er derimot svært ulikt, og den har lenge vært løftet opp som tema om den er utdatert og at barna kjeder seg.

I vår barnehage er samlingsstunder velkjente og er stort sett en daglig aktivitet på alle avdelinger, og det er kanskje den mest strukturerte og voksenstyrte aktiviteten vi har. Som ansatte ser vi stor verdi i samlingsstunder og mener det er en veldig viktig aktivitet og læringsarena i barnas hverdag. Den skal gi barna viktig verdi her og nå og i årene foran dem. Vår begrunnelse for å ha samlingsstunder og hvorfor vi opplever de som viktige er følgende:

1) Samlingsstundens innhold:

Barnehagehverdagen skal være dannende og utjevne sosiale ulikheter. Samlingsstunder er en arena for å utvide perspektiver og erfaringer; vi samles om et «noe». I rammeplanen for barnehager har vi 7 fagområder som kan være til inspirasjon og støtte til samlingenes innhold. I vår barnehage vektlegger vi høyt variasjon av innhold og at alle ansatte gjennomfører samlingsstunder. Dette bidrar til ulikt innhold, deltakende voksne, og gode, forberedte og pedagogiske samlinger. Temaer som løftes i samlinger er basert på barnas interesser, innspill og deres medvirkning i barnehagehverdagen. Barna får aktivt medvirke i samlingene: de får komme frem, spille instrumenter, kle seg ut, være en figur i dikt/fortelling etc. Dette gir barna trening i å stå foran andre, være synlige for andre, bli trygge og vise seg frem.

2) Felles grunnlag:

Samlingsstunder kan legge felles grunnlag for lek og samspill i hverdagen ellers. Dette er med på å styrke fellesskapet mellom barna. Samlingsstundene skal være samlende og barna skal få kjenne på viktigheten av et fellesskap: å se hverandre, få være seg selv og bli trygge i gruppa. Barna skal få oppleve felles opplevelser gjennom rim, regler, eventyr, leker, fortellinger, temaarbeid, lytte til samme bok, samme sanger. Dette igjen kan inspirere barna til å ta nye elementer inn i leken og andre aktiviteter som f.eks. formingsaktiviteter eller prosjektarbeid.

3) Sosial læring i gruppe:

Samlingsstundene skal være samlende; å kjenne at man hører til og skape en «vi-følelse». Vi skal sitte i en halvsirkel slik at vi har mulighet til å se alle og hverandre. I samlingsstunder skal hvert enkelt barn bli sett av både voksne og barn, og barna skal lære seg å gi plass til andre. Gjennom samlingene kan barna lære seg å se hverandre/møte hverandre på «nye» måter enn i leken. Her lærer barna å forholde seg til like retningslinjer, turtaking, rekke opp hånda, være stille når andre prater, lytte, og delta aktivt selv. Samlingsstunder er også arena for å jobbe med vennskap, lære seg å si gode ting til hverandre og om hverandre. Barna kan også aktivt øve på å sette ord på følelser, lære om ulike følelser, og gjenkjenne navn og følelsesuttrykk. Samlingsstundene er også en yndet arena for å lære ulike leker som: Kims lek, gjette-leker, «bli-kjent»-leker etc. Samtidig er samlingsstunder også en pause for barna fra hverdagsaktiviteter og lek, der de kan få puste ut, finne ro, undre seg på egenhånd, og ta imot.

4) Arena for styrke av språklæringsprosesser:

Gode samlingsstunder bør ha faste rutiner og gjenkjennbar oppbygging med f.eks. tydelig/samme start og avslutning uavhengig av hvem som har samlinger. Dette kan jo variere mer på avdelinger for større barn, kontra på småbarnsavdelinger. Stadige repetisjoner av ulike sanger, fortellinger, rim, regler, etc. vil være med å styrke språklæring, og på en småbarnsavdeling vil hyppigere repetisjoner være nødvendig og utviklende. Samlingsstunder skal være en arena som «bader» barn i ord, tekster, sanger, rim, rytmer, etc. Et eventyr kan formidles på ulik måte ved bruk av fantasi og kreativitet, som igjen bidrar til undring, ulike opplevelser og utvikling av språklæring og språkforståelse.

5) Kulturformidling:

Som barnehage er vi bærere av verdi- og kulturformidling, og samlingsstunder er en aktivitet der barna kan få møte det som er sentralt i vår kultur og vårt demokrati. Barna skal få oppleve seg selv som verdifulle og viktige i samfunnet og at de har en «stemme», samtidig som de skal lære seg å respektere og behandle andre på en verdifull og god måte. De skal lære seg å få og gi nestekjærlighet, oppleve solidaritet og toleranse med hverandre. Samlingsstundene skal være arena for kulturformidling og formidling av ulike tradisjoner.

6) Fysisk tilrettelegging:

Samlingsstunder skal være en pedagogisk og planlagt aktivitet. Alle ansatte skal få tid i forkant til forberedelse. Suksesskriterier for gode, pedagogiske og samlende samlingsstunder i Nybu er: lage et spennende miljø som er interessant og lystbetont, bruke konkrete, skape forventninger, invitere til stemning og ro, planlegge og lage en god ramme, og levende voksne som er engasjerte og bruker hele seg skaper engasjerte og medvirkende barn.

GLIMT FRA VÅR HVERDAG

BLÅBÆRA

Vårt fokus er å skape et trygt og stimulerende miljø hvor barn kan utvikle seg i sitt eget tempo. Trygghet og omsorg er det viktigste i starten på Blåbæra. Personalet skal ha fokus på det enkelte barns behov for nærhet og trygghet, og å møte dem i de rutinene de har fra hjemme. Vi skal være synlige, anerkjennende, støttende, engasjerte, og veiledende. Etter hvert vil barna nærme seg en felles dagsrytme. Vi bruker «Trygghetssirkelen» aktivt i vårt arbeid med de små barna.

Aktivitetene er tilpasset barnas alder og utviklingsnivå. Det kan inkludere enkle leker, sang, musikk, og motoriske aktiviteter som å krabbe, gå, og hoppe. Lekemiljøet består av mye udefinerte leker, og noe definerte leker. Det vil være små endringer i løpet av året utfra tema, barnas interesser, og personalets kreativitet.

Temaer i løpet av året vil være;

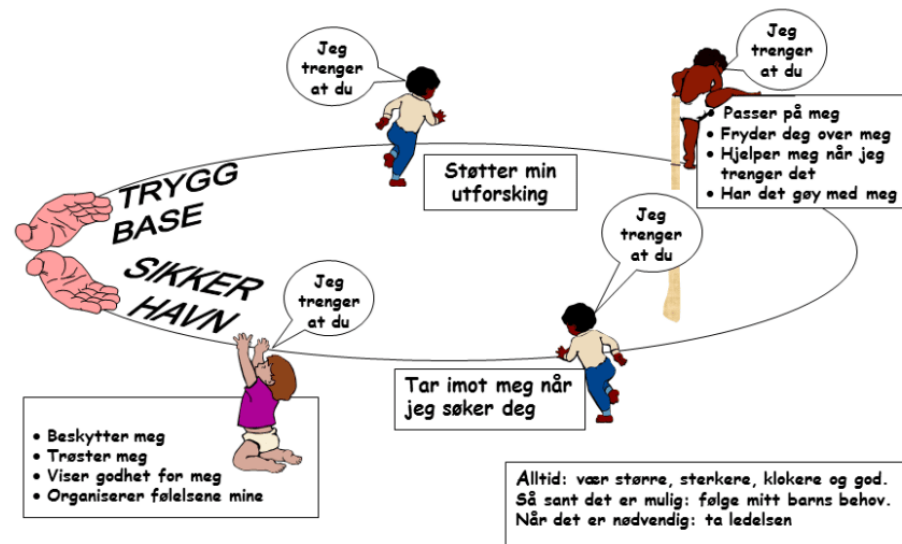
- Meg selv og familien
- Sanser
- Følelser
- Fortellinger og eventyr
- Hele meg!

Trygghetssirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

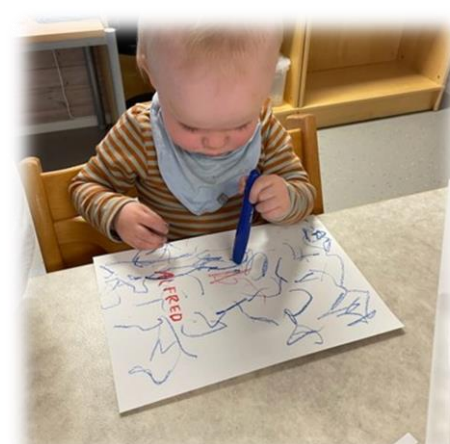
© Cooper, Hoffman, Marvin, & Powell, 1999

Vi deler barna inn i mindre grupper for å sikre at hvert barn får den oppmerksomheten de trenger. Det bidrar til å skape et roligere miljø hvor barna kan leke og lære i sitt eget tempo. Selv om barna er små, begynner de allerede å utvikle sosiale ferdigheter. Gjennom lek og samhandling med andre barn lærer de å dele, vente på tur, og kommunisere med hverandre.

Faste rutiner er viktig for små barn. Rutiner gir barna en følelse av forutsigbarhet og trygghet. Dette inkluderer måltider, soving, og lek. Gjennom rutinene skal vi ta barna på alvor, være åpne for signaler, og interessere barna for oss. Barna skal oppleve mestring og føle tilhørighet til sin avdeling.

Verdiordene våre – vennskap, trygghet, og tid vil implementeres i alt vi gjør både planlagt og spontant.

EPLEKARTEN

På Eplekarten skal vi ha fokus på at barn og voksne skal utvikle et godt samspill. Opplevelsen av glede og humor sammen er noe som skal stå sentralt.

Det å få gode relasjoner er med på å lage et godt fellesskap og barna vil få det bra i barnehagen. Fellesskapet er også viktig for at vi kan lære av hverandre og sammen få et godt og stimulerende miljø der vi kan leke, utforske og mestre. Rammer og rutiner som dagen består av skaper trygghet og forutsigbarhet. De voksne på avdelingen har en viktig rolle for å bidra til at alle skal oppleve at de er viktige og at de blir tatt på alvor. Barna skal være deltagende og medvirkende gjennom hele dagen.

Store deler av dagen vil være avsatt til lek både ute og inne. Læringen som foregår gjennom lek gir barna mange kunnskaper som vil vokse med dem etter hvert som de blir eldre.

Selvstendighet skal læres ved at vi lar barna øve på oppgaver som de vil oppleve at de mestrer. De voksne skal opptre som støttende og oppmuntrende for at barna skal kjenne at de er klare for nye utfordringer.

Uteliv og aktiviteter ute vil være noe vi legger vekt på gjennom hele året. Det vil gi et mangfold av naturopplevelser og barna får brukt kroppen sin mye på ulike underlag.

Temaarbeid dette året vil være

- Vann

Vi tar opp igjen temaet fra forrige barnehageår og vi skal fordype oss i naturelementet vann. Her skal vi leke, undre oss, utforske og eksperimentere sammen med barna. Vi skal finne ut hvor vannet kommer fra og om det er forskjell på vann. Vannet er viktig både for oss mennesker og alt annet som lever. Vann er mangfoldig og omgir oss på mange kanter og ser forskjellig ut til ulike årstider. Barna skal få eksperimentere og leke med vann på ulike måter både ute og inne. Vi skal finne ut av hva som lever i vann både i nærheten av oss og i større skala. Dette temaet vil bli brukt både i hverdagsaktiviteter og planlagte aktiviteter vi gjør sammen med barna.

- Hele meg

Dette året skal hvert barn få være mer i fokus. De skal få fortelle om familien sin og barna skal lære at vi lever i ulike familier. Det handler om mangfold og toleranse og at vi skal være stolte av den vi er. En del vil også være å jobbe med at barn skal mestre sosial

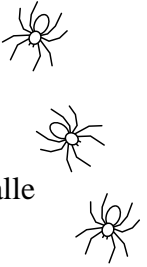
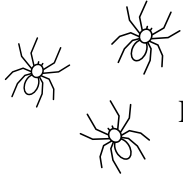
kompetanse. Det er viktig å lære hvordan man skal være mot hverandre. Her skal vi sette fokus på det å vise omsorg for hverandre og være empatiske og glede seg på andres vegne. Vennskap vil flettes naturlig inn her. Det å kjenne på egne følelser og forstå andres vil vi også snakke om. Vi skal støtte og veilede barna til å sette egne grenser og respektere andres grenser.

- Musikk og rytme

Under hvert enkelt tema vil vi bruke sanger, rim og regler som passer til. Det vil også bli en periode hvor vi jobber bare med det og hvor vi skal fordype oss og leke med forskjellige rytmer til både sang, rim og regler. Vi skal også lage våre egne enkle instrumenter som vi skal bruke. Kroppen vår er også et instrument som vi kan lage lyder og rytme med. Barna skal bli nysgjerrige og teste ut dette og hvordan vi kan sette det sammen med bruk av rytmeinstrumenter.

TYTTEBÆRA

På Tyttebæra vil vi synliggjøre barnas individuelle styrker i fellesskapet og lære dem å sette pris på andres styrker, som vi ønsker fører til at barna godtar og respekterer seg selv og hverandre som de er. Vi gir barna oppgaver i hverdagen, som «ukas hjelper», hvor de lærer samarbeid, bidrag til fellesskapet og å hjelpe hverandre. «Ukas hjelper» er med å dekke trallene, forberede/lage mat, og ansvar for å dekke på til alle måltider inne på avdelingen. Ved disse oppgavene får barna erfaringer med å regne ut antall, telle, samarbeide, og planlegge. Vi skal gi barna følelsen av at de er bra nok som de er og at de mestrer – alle er gode og får til noe!

Barna skal få mulighet til å utforske og øve seg slik at de klarer selv. På den måten opplever barna mestring hele veien. Vi gleder oss sammen med barna over hver en liten milepæl på veien. Barna skal få ytre sine egne ønsker og meninger, og oppleve å bli møtt og hørt. De skal oppleve at deres meninger er viktige i barnehagehverdagen, og samtidig oppleve andres meninger som like viktige. Vi vil gi barna opplevelsen av å skape noe sammen med andre – å mestre sammen.

Sosial kompetanse er nøkkelen til trivsel i fellesskapet i barnehagen, der det å kunne kommunisere og samhandle godt med andre i ulike situasjoner er grunnleggende. Dette bruker vi mye tid på i hverdagen: hvordan samhandler barna i «frilek», ved matbordet, i garderoben, i kø, på tur, i voksenstyrte aktiviteter etc. For å jobbe med dette best mulig ser vi at deling i mindre grupper er et godt tiltak: alt barna gjør og sier blir mer synlig og det er lettere for oss å veilede, samt mindre grupper gjør at vi blir enda bedre kjent med hverandre og lettere finner felles glede i aktiviteter vi gjør/utforsker.

Leken er viktig for å fremme barnas utvikling på alle områder: motorisk, emosjonelt, sosialt, språklig, men først og fremst for glede. Vi jobber aktivt for å ha et godt psykososialt lekemiljø både ute og inne, der det er både udefinerbart og forhåndsdefinerbart materiell. Det gir god og fantasifull lek, som gir barna større utfordringer, engasjement og spenning. Gjennom leken bygges vennskap og relasjoner, som er en grunnleggende kompetanse for livet som ligger foran hvert enkelt barn. Ved å ha fokus på voksenrollen, barns medvirkning, god språkutvikling og psykisk helsefremmende lekemiljøer gir vi barna mulighet for å utvikle en robusthet de vil ha nytte av videre.

Språkstimulering og begrepsbygging er en viktig del av hverdagen vår, og barna skal være del av et rikt og variert språkmiljø i barnehagen - det skal være morsomt å oppdage nye ord. I hverdag og lek vil felles temaer, samlingsstunder, samtaler, fortellinger, undring og bruk av humor være viktige elementer. Vi bruker eventyr og fortellinger som vil være med på å gi et felles grunnlag for rollelek mellom barna.

Vi jobber for å sende fra oss barn som nyter og fryder seg over de gode dagene, men samtidig tåler de dårlige dagene. Da er det viktig at barna kjenner seg selv og hvordan de reagerer i ulike situasjoner. Det må være balanse mellom evnen til empati, samarbeid, selvheldelse, selvkontroll og ansvarlighet. Derfor er det viktig med struktur og normer i hverdagen: **Struktur og normer skaper robuste barn!** Robusthet er å reise seg igjen. Det er å vite at det ikke er verdens ende å tape i et spill, at du tåler å ikke kunne bestemme alt, at du faktisk må gjøre noe du ikke har lyst til, at du ikke alltid kan bestemme hvem du skal være sammen med.

Vi skal sammen med dere foreldre gjøre barna klare for resten av livet! Da er det viktig at vi voksne har mot til å oppdra på en god måte; veilede, være tydelige, sette grenser, snakke, forklare – gjørekompetanse.

I alt vi gjør på Tyttebæra skal grunnlaget ligge i våre verdier: TRYGGHET – VENNSKAP – TID.

KLUBBEN

«Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner» står det i Rammeplan for barnehagen. I Lillehammer mottar skolene barn fra flere barnehager, noe som medfører at barn som begynner i samme klasse kan ha svært forskjellig utgangspunkt. Derfor er det utarbeidet felles retningslinjer for innholdet i deler av opplegget for de eldste barna i barnehagene i Lillehammer kommune. Slik kan skolene bygge videre på det barna har med seg fra barnehagen. Overgangen fra barnehagen til skolen skal ses på som en prosess, og ikke en enkelthendelse. «Når skolen bygger på og viderefører det barna lærte i barnehagen, blir det kontinuitet i læringsprosessen», jf. Plan for overgang og sammenheng mellom barnehage og skole i Lillehammer kommune.

Klubben er vårt lille ekstra for de barna som går sitt siste år i barnehagen. I år blir Klubben sin dag hovedsakelig tirsdager og onsdager. Tirsdager har vi i hovedsak lek og aktiviteter som fremmer finmotorikken, konsentrasjonsevnen, leselyst, og interesse for bokstaver og tall. Vi ønsker at det siste året i Nybu Barnehage skal være et år barna får kjenne på det å være størst, på å våge å utfordre seg selv, tørre å prøve nye og uforutsigbare ting i leken, og kjenne stor glede av å mestre. Onsdager går vi på turer, og vi er opptatt av å gi barna gode naturopplevelser, mestringsopplevelser og masse turglede gjennom ulike turer i skog, mark, fjell og by. Vi har svømmeopplæring på Jorekstad fra uke 44 og som varer i syv uker. Valgene vi tar i planleggingen og gjennomføringen av klubbdagene baseres i veldig stor grad på barnehagens verdiord: **TID**, **TRYGGHET** og **VENNSKAP**, og medbestemmelse i innholdet disse dagene står svært høyt.

I Klubben skal barna få **TID** til å

- ...leke!
- ...mestre!
- ...oppleve!
- ...bygge gode relasjoner!
- ...modnes!
- ...være barnehagebarn!
- ...bli trygge!

Vi jobber for at barna skal bli **TRYGGE**

- ...på seg selv!
- ...i relasjon med andre!
- ...på overgangen til skolen!

For å bygge gode og solide **VENNSKAP** har vi stort fokus på lek, språk og sosial kompetanse. Dette jobber vi med både på klubbdagen og ellers på avdelingen. I klubben skal vi jobbe mye med bøkene «Bukkene Bruse begynner på skolen», «Geitekillingen som kunne telle til ti» og «Lille Lykke skriver» ved høytlesning, fortelling, dramatisering og kreative prosjekter.

MATSERVERING

Som barnehage skal vi legge til rette for at alle barn kan få oppleve matglede og matkultur. «Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse» (Jfr. rammeplan for barnehagen). Det er viktig at vi legger til rette for at måltidene og matlagingen i vår barnehage bidrar til glede og deltakelse i måltidene, gode samtaler og fellesskapsfølelse hos barna. Vi skal også gi barna innsikt i matens opprinnelse, produksjon og veien fra mat til måltid.

I Nybu Barnehage følger vi Helsedirektoratets anbefalinger og faglige retningslinjer til barnehager, som blant annet sier at det skal tilrettelegges for måltider som varer minst 30 minutter, servere frukt og grønnsaker hver dag, god håndhygiene, variert mat i tråd med Helsedirektoratets kostråd, etc.

Vi serverer hjemmelaget og variert mat med fokus på gode og sunne råvarer som f.eks.: ulike typer fisk, karbonadedeig istedenfor kjøttdeig, ulike fiskepålegg, egg hver uke, fullkornspasta, lettmelk og vann til måltider, vann som tørstedrikk, ulike vegetariske supper ukentlig.

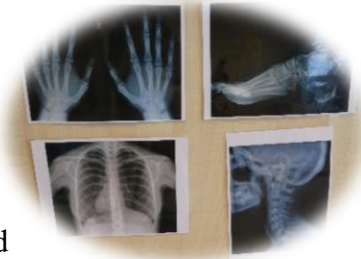

HELE MEG

Dette temaet omhandler kroppen min og følelsene mine, og vi vil ha fokus på «hvem er jeg», kroppen min, meg selv og andre, følelser, grensesetting, gode/dårlige berøringer, opplevelser og hemmeligheter. Barna skal få kjennskap til egen kropp og om hva de forskjellige kroppsdelene heter. De skal bli trygge på egen kropp, få positiv oppfatning av seg selv og bli kjent med egne følelser. Vi skal gi barna rom til å studere seg selv og andre i naturlige situasjoner, stellesituasjoner, ved bleieskift, på potte/do og i lek. Vi skal bruke konkrete ord på alle kroppsdelene. Kroppen vår er ikke bare det vi ser utenpå, for inne i oss har vi mye som er viktig for at vi kan leve. Her tar vi utgangspunkt i barnas nysgjerrighet og interesse. Vi er også forskjellige, både som barn og som voksne, dette skal vi se og sammenligne.

Følelsene våre er inne i oss, men det kan i tillegg ses utenpå. Det å snakke med barn om følelser og det å kjenne på følelsene sine er en viktig del av dette temaet. Å gjenkjenne andres følelser og møte de er grunnleggende for samspill med andre. Vi skal møte barna på følelsene deres, hjelpe med å regulere dem og deretter komme seg videre. Vi speiler følelsesuttrykket til barna og setter ord på det de gjør og opplever, samtidig setter vi ord på hva vi gjør og opplever.

Barna skal også lære seg å sette grenser for seg selv og respektere andre sine grenser, der vi voksne skal være støttende og veiledende. Det er viktig å lære hvordan man skal være mot hverandre. Her skal vi sette fokus på det å vise omsorg for hverandre og være empatiske. Barn som ikke vil gi en klem setter grenser for seg selv. Det skal alle respektere! Vi skal ikke presse barn til å gi voksne eller andre barn en klem. Vi bruker ordet STOPP, i tillegg til å løfte håndflaten fremover for å markere dette fysisk. I dette temaet vil vi bruke ulike arbeidsverktøy som passer aldersgruppene på de ulike avdelingene, samtalebaserte grupper og hverdagslige øyeblikk.

GLIMT FRA ÅRET IGJENNOM I NYBU BARNEHAGE

VÅRT SAMARBEID MED BIRKEBEINEREN FRILUFTSBARNEHAGE

Vi har over flere år etablert et godt og nært samarbeid med personalet i Birkebeineren Friluftsbarnehage gjennom felles personalmøter, planleggingsdager og foredrag med eksterne foredragsholdere. Dette har knyttet oss sammen som profesjonsgruppe der vi kan dele erfaringer, kompetanse, opplevelser, ideer og historier fra barnehagehverdagen, samt være kreative sammen. Siden vi er to forholdsvis små barnehager som er enkeltstående ser vi stor nytte av dette samarbeidet for stadig å være i bevegelse, «se» utover vår egen arbeidspraksis, og samtidig kunne dele på utgifter til bl.a. foredragsholdere. Vårt samarbeid har til nå tatt for seg fagområdet «natur, miljø og teknologi», «lek», «vold og overgrep» og «psykisk helsefremmende barnehager» som jobber for at barna skal oppleve mestring og stå støtt i eget liv. Vi jobber stadig med disse temaene og målet er alltid at det skal befestes seg i personalgruppen og jobbes aktivt med i hverdagen. Hovedmålet er å styrke personalet i temaene, slik at vi utfører jobben vår stadig bedre.

I dette barnehageåret vil vårt samarbeid fortsette med fokus på barns psykisk helsefremmende barnehagemiljø. Vi vil jobbe med psykisk helse og livskunnskap i et livsløpsperspektiv. Livsmestring vokser frem i møte mellom barn og voksen, gjennom bevisst bruk av hvordan vi møter og hjelper barna i både lek, læring og følelser. Hvordan kan vi gi barna et godt grunnlag for å møte både medgang og motgang, og hvordan kan vi forstå barnas egen utvikling og behov i de ulike fasene slik at vi møter de på riktig måte for å bygge livsmestring.

I møte med dette vil RISIKOFYLT LEK være sentralt for begge barnehagene de neste årene. Hvordan vi kan tilrettelegge lekemiljøene både ute og inne, samt hvordan vi kan bevisstgjøre og styrke alle voksne vil vi samarbeide om gjennom grupperefleksjoner, foredrag av eksterne forelesere/digitale foredrag og fysisk tilrettelegging.

Denne høsten skal vi ha felles plandag med Lillehammer kommune med STYD kommunikasjon v/Lene Holte og Lene-Marie Monrad-Hole som forelesere: «Trygt og inkluderende barnehagemiljø». Dette foredraget passer veldig fint inn i vårt felles fokusområde, og vi har tidligere hatt to digitale foredrag med samme forelesere. Dette ser vi veldig frem til å delta på i fellesskap.

Vi fortsetter med en felles planleggingsdag og to felles personalmøter dette barnehageåret, der målet er å ha gode møter med kompetanseheving, gode samtaler, refleksjoner, gode opplevelser og glede.

NYBU BARNEHAGE
NYBUVEGEN 39
2609 LILLEHAMMER

TLF: 45 00 97 42

E-POST: kontor@nybu.no

HJEMMESIDE: www.nybu.barnehage.no